

Daens in Denderland Fietsroutes

Ontdek vanop de fiets het
verhaal van de daensistische
beweging met drie fietslussen
doorheen Denderland

© Toerisme Oost-Vlaanderen

Priester Adolf Daens

Priester Daens was niet enkel thuis in Aalst, maar in de volledige Denderstreek!

Drie fietsroutes brengen je naar de belangrijkste erfgoedlocaties die het verhaal van het daensisme vertellen.

Starten kan in **Aalst**, **Haaltert** en **Ninove** of je pikt halverwege de route aan in **Denderleeuw**. Je kan ook op eender welk punt op de route starten.

De fietsroute passeert aan **17 erfgoedborden** in de Denderstreek. Zo worden onder meer de voorgeschiedenis van het daensisme en het verhaal van de Roelanders verteld. Ontdek vanop de fiets de verhalen van Aloïs De Backer en smid Lambrecht, van Hector Plancquaert en van de oprichting van de partij in Okegem, van kleine en grote daensisten...

Fiets mee met Daens in Denderland!

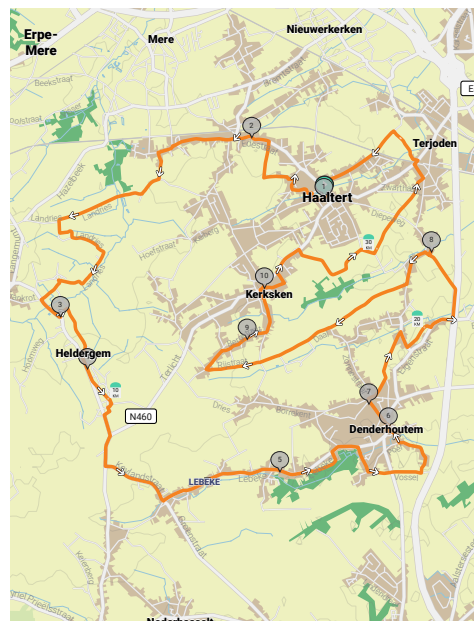
Daensroute Aalst
In het spoor van de Christene Volkspartij
Lengte: 37 km

Scan en volg de route met GPX-bestand

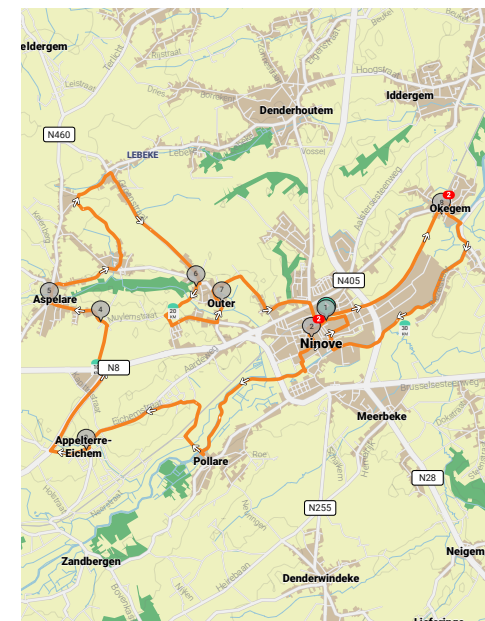
Daensroute Haaltert
Christelijk maar niet katholiek
Lengte: 32 km

Scan en volg de route met GPX-bestand

Daensroute Ninove
In een klein Herbergskens
Lengte: 32 km

Scan en volg de route met GPX-bestand

Daens, de podcast.

Priester Daens. Vereeuwigd in een standbeeld, een boek, een film en zelfs een musical. Maar wie was Daens nu écht?

In Daens, de podcast graven we in vijf afleveringen dieper in het leven van de priester-politicus en zijn invloed op het politieke en sociale leven in Aalst, Denderland en ver daarbuiten.

Daens, de podcast: nu te beluisteren via Spotify, YouTube, Apple Podcasts, Google Podcasts of www.erfgoedceldenderland.be/daens.

Fietsroute Aalst

In het spoor van de Christene Volkspartij

De fietsroute “In het spoor van de Christene Volkspartij” brengt je van de gebroeders Daens in Aalst naar de bakermat van het daensisme: Okegem. Hier richtten de Roelanders uit de streek rond Ninove samen met de daensisten een nieuwe partij op.

We starten op het Werfplein in Aalst, aan het standbeeld van priester Daens.

1 Standbeeld priester Daens Werfplein

Pieter Daens, wiens drukkerij op een boogscheut van het Werfplein lag, overtuigt zijn broer Adolf om als boegbeeld van de nieuwe partij, de Christene Volkspartij, op te treden.

Je leest hier meer over op de erfgoedborden aan de achterzijde van de kapel.

2 Sterfhuys priester Daens Rozemarijnstraat

Via de “deur van Daens” sloop de verguisde priester naar de Sint-Martinuskerk om er ongemerkt de mis bij te wonen. Op zijn sterfbed, bij zijn nicht Maria, wordt priester Daens verplicht zijn politieke actie als een dwaling te herzien.

Je leest er alles over op het erfgoedbord dat je bij het binnenrijden van de straat op de rechterkant ziet.

© Studio Nunu

37 km

Aalst - Denderleeuw - Okegem - Iddergem - Welle - Haaltert - Aalst

3 Geboortehuis priester Daens Kerkstraat

In de Kerkstraat huisnummer 11 vind je vandaag een café, maar hier stond vroeger het geboortehuis van de gebroeders Daens. Pieter en Adolf groeiden op in een gezin van middenstanders. Hun vader was leidekker en hun moeder was mutsenmaakster en hield op het gelijkvloers van de woning een kleine winkel.

Op de gevel van het huis vind je een herdenkingsbord.

© Cameraad

4 Schotte aan de Kapellekensbaan

In de tweede helft van de 19e eeuw schieten de fabrieken in Aalst als padenstoelen uit de grond. Zowel in het stadscentrum als langs de oevers van de Dender rijzen fabrieksschouwven op, die voortdurend zwarte rook uithoesten. De welvaart die de fabrieken aan enkelingen brengt, staat echter in schril contrast met de zware werkomstandigheden, uitbuiting en kinderarbeid.

Kinden werden in de fabrieken ingezet als goedkope werkkrachten.

© Stad Aalst

Vandaag is Schotte een modern sportcomplex, maar achteraan de site, tegen de Dender en het spoor, vind je erfgoedborden die het verhaal van de industrialisatie van de stad vertellen.

Vanuit Erembodegem volgen we het jaagpad langs de Dender tot in Denderleeuw.

5 Denderleeuw - Dorp

Het daensisme raakte een gevoelige snaar in Denderleeuw, waar in de 19e eeuw bijzonder veel armoede heerste. Het is dan ook niet toevallig dat hier de eerste daensistische ziekenbond werd opgericht: "Help U Zelfen".

Je vindt het erfgoedbord aan de gevel tegenover de kerk ter hoogte van Dorp 11.

6 Station van Okegem

"Dien dag aan het station van Okegem, in een klein herbergsken, op een soort van kelderkamerken, mijn hert zwom in geestdrift." Pieter Daens in de krant "De Werkman".

Aan het station van Okegem ontmoeten de daensisten uit Aalst en de Roelanders uit de streek rond Ninove elkaar. Hier wordt de Christene Volkspartij opgericht, met priester Daens als boegbeeld.

Op de gevel van het huis ter hoogte van Jan Ockeghemstraat nummer 32 vind je een bord ter herinnering aan de oprichting van de Christene Volkspartij. Er tegenover, naast de kapel, lees je er meer over op het erfgoedbord.

7 Kerk van Iddergem – Parochiestraat

Een daensist als burgemeester, dat is voor de gouverneur een stap te ver. Victor Witterzeel wint dan wel de gemeenteraadsverkiezingen in 1895, maar wordt noodgedwongen waarnemend burgemeester van Iddergem.

Het erfgoedbord vind je naast de kerk.

8 Kerk van Welle Welleplein

Kunst en cultuur worden ingezet om het daensistisch gedachtegoed te verspreiden. De vereniging Kunst en Eendracht uit Welle maakt muziek en toneel toegankelijk voor de arbeiders.

Het erfgoedbord vind je voor de kerk.

9 Warandegebouw Haaltert Sint-Goriksplein

Na de herkiezing wegens kiesbedrog in 1894 wordt priester Daens alsnog verkozen in het parlement, weliswaar met een pak minder stemmen dan de katholieke baron van Haaltert, Lodewijk de Saedeleer.

Je vindt het erfgoedbord aan het voormalige huis van baron de Saedeleer, het Warandegebouw, ter hoogte van Sint-Goriksplein nr. 17.

10 Borstbeeld priester Daens Haaltert - Edestraat

“Slaaf noch bedelaar, mag de arbeider zijn. Hij moet een vrij en welvend man wezen”, is de legendarisch geworden uitspraak van priester Adolf Daens, die op de sokkel staat van het borstbeeld in Ede-Haaltert. Het beeld werd gemaakt door kunstenaar Bavo Pausenberger, die ook van Aloïs De Backer een borstbeeld maakte.

Je vindt het beeld ter hoogte van Edestraat nr. 83 in Haaltert.

Aan het borstbeeld van Priester Daens kan je aansluiten op de fietsroute Haaltert: “Christelijk, maar niet katholiek” of vervolg de route over Nieuwerkerken richting Aalst.

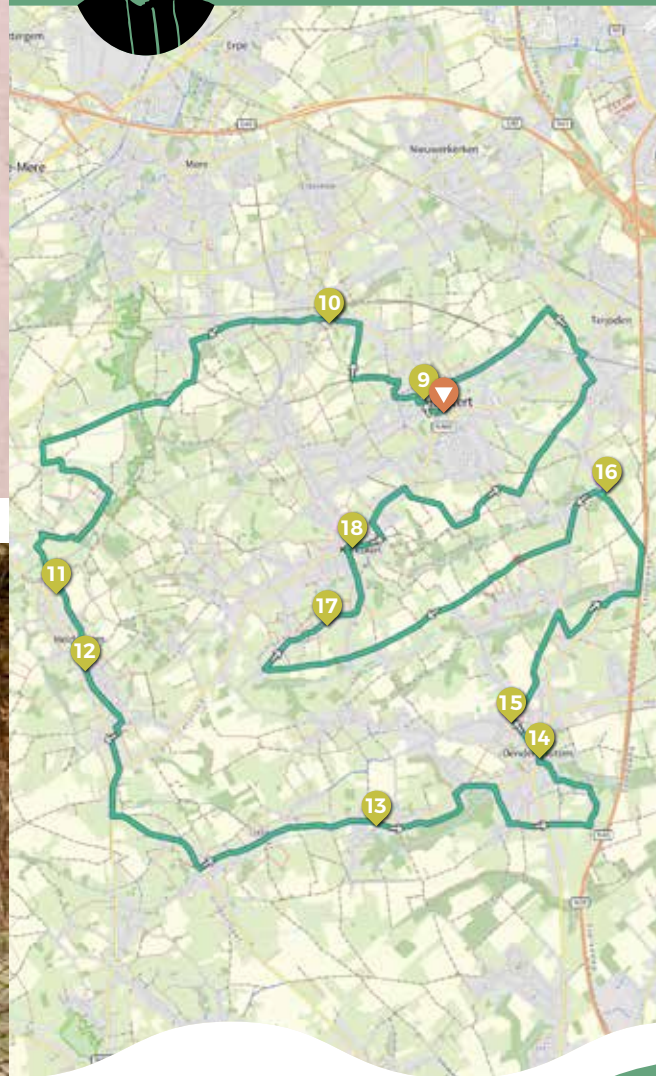

Baron de Saedeleer ▲

Fietsroute Haaltert

Christelijk maar niet katholiek

De fietsroute “Christelijk maar niet katholiek” brengt je naar het verkiezingsverleden van het daensisme. Waar werd er beslist om met een eigen christelijke partij naar de kiezer te trekken, los van de katholieke partij? Tegen wie nam priester Daens het in de verkiezingen op? Hoe verliep die strijd? Kom het allemaal te weten in deze fietsroute.

We starten in het centrum van Haaltert op het Sint-Goriksplein.

32 km

Haaltert - Heldergem - Denderhoutem - Kerksken - Haaltert

9 Warandegebouw Haaltert Sint-Goriksplein

Na de herkiezing wegens kiesbedrog in 1894 wordt priester Daens alsnog verkozen in het parlement, weliswaar met een pak minder stemmen dan de katholieke baron van Haaltert, Lodewijk de Saedeleer.

Je vindt het erfgoedbord aan het voormalige huis van baron de Saedeleer, het Warandegebouw, ter hoogte van Sint-Goriksplein nr. 17.

10 Borstbeeld priester Daens Haaltert - Edestraat

"Slaaf noch bedelaar, mag de arbeider zijn. Hij moet een vrij en welvarend man wezen", is de legendarisch geworden uitspraak van priester Adolf Daens, die op de sokkel staat van het borstbeeld in Ede-Haaltert. Het beeld werd gemaakt door kunstenaar Bavo Pausenberger, die ook van Aloïs De Backer een borstbeeld maakte.

Je vindt het beeld ter hoogte van Edestraat nr. 83 in Haaltert.

Baron de Saedeleer ▲

11 De slag bij café De Koterhaak: Oud-Dorp Heldergem

Dat de kiesstrijd tussen de katholieken en de daensisten hevig kon oplopen, blijkt uit een artikel in De Werkman, één van de kranten van Pieter Daens: *"Vier of vijf van het Daensmuziek uit Denderhoutem rolden in de gracht en moesten zich met hun instrumenten verdedigen"*. (Uit: De Werkman, 1894)

Het café De Gouden Koterhaak vind je nog steeds ter hoogte van Oud-Dorp nr. 46. Gelukkig gaat het er vandaag rustiger aan toe dan in de tijd van Daens...

12 HOC De Fransman Heldergemstraat

De sociale publicaties van Frederik Raes inspireerden de Roelanders en lagen aan de basis van het programma van de Christene Volkspartij.

De daensisten, en in het bijzonder advocaat Aloïs De Backer, namen het op voor de *Fransmans* uit Heldergem. Deze mannen trokken naar Frankrijk om er zware seizoensarbeid te verrichten.

Je vindt het erfgoedbord aan de ingang van HOC De Fransman, Heldergemstraat 136.

Frederik Raes ▲

13 Borstbeeld Aloïs De Backer – Lebekestraat 95, Denderhoutem

Aloïs De Backer uit Denderhoutem was een belangrijk parlamentslid voor de daensisten. Na zijn plotse dood werd hij zelfs postuum verkozen.

Zijn borstbeeld staat in zijn geboortewijk, Lebeke. Je vindt het beeld ter hoogte van Lebekestraat nr. 95, voor een klein appartementsgebouw.

Aan het kruispunt van de Groenstraat met de Kerkstraat kan je de fietslus van Haaltert blijven volgen of je kan aansluiten op de fietslus van Ninove.

15 Kerkhof Denderhoutem Grafzerk Aloïs De Backer

Aloïs De Backer zetelde van 1900 tot 1904 in het parlement. Zijn onverwachte dood slechts enkele dagen voor de verkiezingen van 29 mei 1904 was een zware slag voor het daensisme. Hij werd postuum verkozen als volksvertegenwoordiger in het parlement waar hij werd vervangen door Pieter Daens.

14 Kerk van Denderhoutem, Trek Maria plein

Aloïs De Backer is als Roelander medestichter van de Christene Volkspartij. In het parlement spreekt De Backer uitsluitend Nederlands. Een unicum in die tijd.

Voor de kerk van Denderhoutem vind je het erfgoedbord.

16 Denderhoutem – Landweg 8 Geboortehuis Albert Van den Broule

Albert Van den Broule (Denderhoutem 1885 – Terneuzen 1943) volgde les bij advocaat De Backer. Na zijn diens dood in mei 1904 ontpopte de jonge Albert zich al snel tot een echte volkstribuun. Hij trouwde met Anna Daens, dochter van Pieter Daens en werd beschouwd als zijn politieke opvolger. Maar in 1917 trad hij toe tot het activisme en in 1918 werd hij samen met Hector Plancquaert lid van de Raad van Vlaanderen. Beiden werden ze in 1920 veroordeeld en weken uit naar Nederland.

17 Bij Callens Zjeppen Bergstraat 128

Jozef Callebaut trad op als bruggenbouwer tussen de Roelanders en de gebroeders Daens. In zijn café "bij Callens Zjeppen" werd op 1 oktober 1894 de kandidatenlijst van de Christene Volkspartij samengesteld met priester Adolf Daens lijsttrekker. Je vindt een herdenkingsplaat aan de gvel van het huis waar vroeger het café van Jozef Callebaut was, ter hoogte van Bergstraat 128 te Kerksken.

18 Kerk van Kerksken – Kerkplein

Nadat de lonen tot drie maal toe werden verlaagd, roepen de wevers van weverij Smits in Kerksken een algemene staking uit. De fabrieksbaas heeft echter geen oor naar de eisen van de werknemers en ontslaat alle stakende wevers. Om de werkloze wevers een uitweg te bieden, starten de daensisten een eigen "samenwerkende Weverij Kerksken".

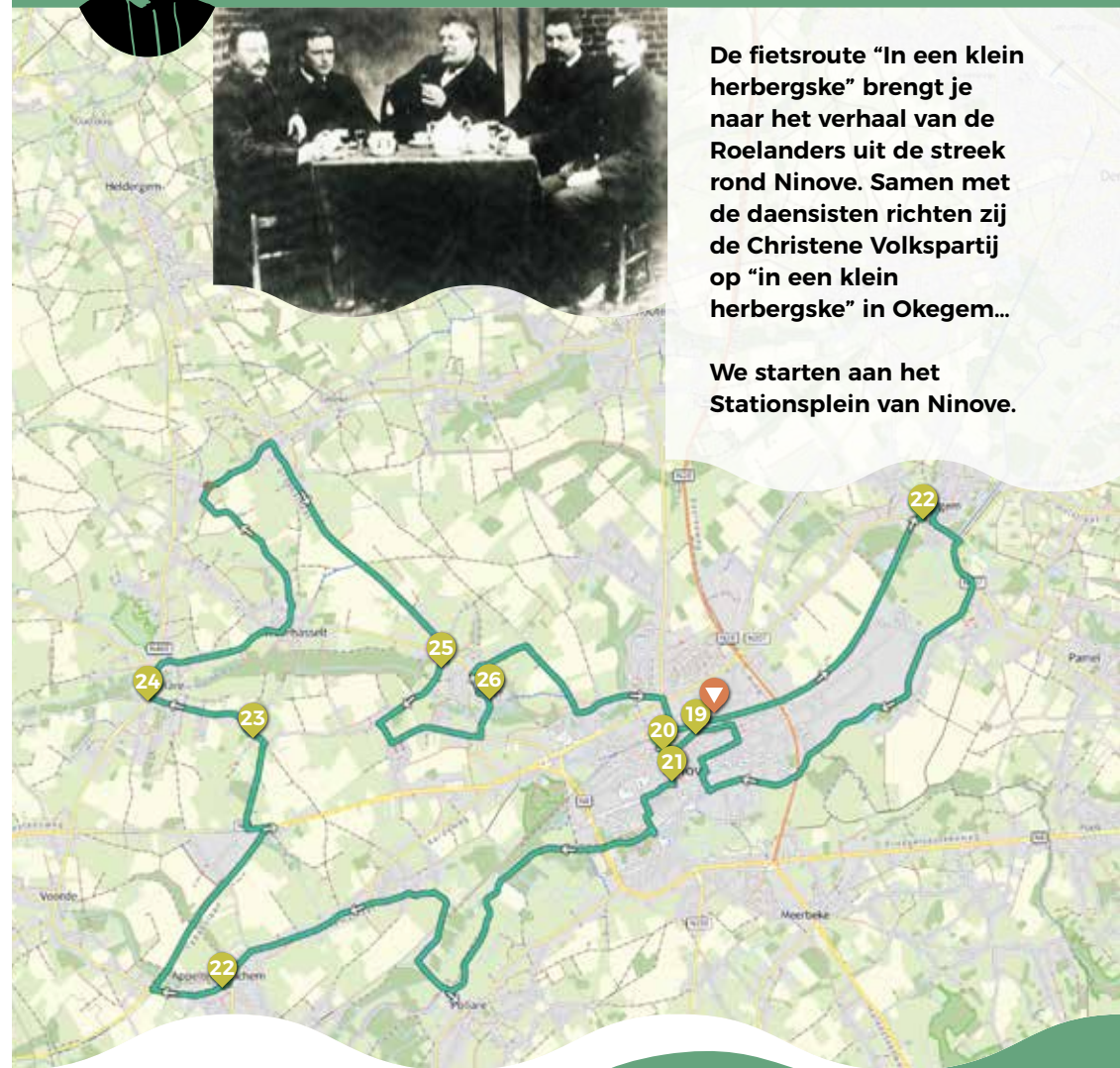
Fietsroute Ninove

In een klein Herbergsken

De fietsroute "In een klein herbergske" brengt je naar het verhaal van de Roelanders uit de streek rond Ninove. Samen met de daensisten richten zij de Christene Volkspartij op "in een klein herbergske" in Okegem...

We starten aan het Stationsplein van Ninove.

32 km

Ninove - Appelterre - Aspelare - Outer - Okegem - Ninove

19 Station van Ninove – Stationsplein

In 1895 keert priester Daens terug uit Rome. De daensisten willen hem feestelijk ontvangen. 30 000 deelnemers stromen te Ninove per trein toe.

Daens bleek echter nergens te bespeuren. De paus ontving hem niet, maar hij werd door het Vaticaan wel op het matje geroepen.

Je vindt het erfgoedbord aan Stationsplein.

20 Abdijkerk Ninove

In Ninove wordt het weekblad Klokke Roeland van de Christene Volkspartij gedrukt met als motto: "Alles voor en door het volk".

Je vindt het erfgoedbord in het parkje voor de Abdijkerk.

▲ Het Priester Daensfonds huldigt het erfgoedbord aan de abdijkerk in.

21 Oud stadhuis Ninove – Oudstrijdersplein

Bij de verkiezingen van 1894 blijkt Daens aan de winnende hand. Tijdens het tellen van de stemmen gaat het licht echter uit in het telbureau in het stadhuis van Ninove. Wanneer het licht terug aangaat blijkt de katholieke tegenkandidaat Woeste 1000 stemmen meer te hebben dan Daens. De fraude wordt aan het licht gebracht en het komt tot een gedeeltelijke herverkiezing, waarbij zowel Daens als Woeste wél verkozen worden in het parlement.

Je vindt het erfgoedbord op het Oudstrijdersplein, voor het oud stadhuis van Ninove.

22 Appelsterre-Eichem: het dorp van Jan Baptist Van Langenhaeke

Jan Baptist Van Langenhaeke uit Appelsterre was advocaat en herenboer. Reeds in 1891 stelde hij zich bij de provinciale verkiezingen kandidaat tegen de katholieke partij van Woeste en werd verkozen. Hij was de wegbereider van de

daensistische beweging met zijn weekblad Klokke Roeland. In 1893 was hij aanwezig in Okegem bij de stichting van de Christene Volkspartij.

23 **Herenhoeve Van Langenhaeke, Melkbos 90 Aspelare**

Jan Baptist Van Langenhaeke uit Appelsterre wil boerenjongens uit de streek democratisch en Vlaams bewustzijn bijbrengen. Hij brengt ze samen op zijn hoeve in de wijk Muylem. Uit deze groep ontstaan de Roelanders, de beweging die mee aan de basis van de Christene Volkspartij ligt.

24 **Kerk Aspelare - Geraardsbergsesteenweg 300**

Verschillende Roelanders uit Aspelare zijn betrokken bij de oprichting van de Christene Volkspartij. Reeds in 1895 halen ze de volledige meerderheid in de gemeenteraad. Gedurende decennia zullen zij de gemeentepolitiek van Aspelare bepalen.

Je vindt het erfgoedbord aan de kerk van Aspelare.

25 **De Plancquaerthoeve - Godeystraat 2, Outer**

Hector Plancquaert (1863 -1953) was de man die het hele daensisme overleefde. Bij de parlamentsverkiezingen van 14 oktober 1894 stond hij op de vierde plaats van de Christene Volkspartij. Hij stond van meet af aan op het standpunt dat de partij moest worden uitgebouwd tot een autonome partij. Toen de jong-daensisten in 1912-1914 de beweging nieuw leven wilden inblazen, schoven ze Plancquaert naar voren al hun leider. Bij de parlamentsverkiezingen van 24 april 1914 was hij tweede kandidaat na Pieter Daens maar werd nipt niet gekozen.

Eind 1918, na zijn activistische periode tijdens WO I, vluchtte hij samen met Albert Van den Bruele naar Nederland en in 1920 naar Duitsland. In België werd hij op 17 april 1920 ter dood veroordeeld. Zijn onroerende goederen werden aangeslagen en hij raakte helemaal berooid. In maart 1929 keerde hij terug en verbleef bij zijn vriend Denis Ceuterinck in Outer op de boerderij, Hof ten Baandries, in de Codeystraat in Outer waar hij overleed op 3 juni 1953.

26 Frans Lambrecht Smid Lambrechtstraat, Outer

Frans Lambrecht uit Outer werd smalend de "koude smid" genoemd. Omwille van zijn daensistische overtuiging verloor hij vele klanten en bleef zijn smidsevuur uit.

Aan de kerk van Outer vind je zowel het erfgoedbord als het grafmonument van smid Lambrecht.

27 Oprichting Christene Volkspartij Jan Ockeghemstraat 32, Okegem

"Dien dag aan het station van Okegem, in een klein herbergskén, op een soort van kelderkamerken, mijn hert zwom in geestdrift." Pieter Daens in de krant "De Werkman".

Aan het station van Okegem ontmoeten de daensisten uit Aalst en de Roelanders uit de streek rond Ninove elkaar. Hier de Christene Volkspartij opgericht, met priester Daens als boegbeeld.

Op de gevel van het huis ter hoogte van Jan Ockeghemstraat nummer 32 vind je een bord ter herinnering aan de oprichting van de Christene Volkspartij. Er tegenover, naast de kapel, lees je er meer over op het erfgoedbord.

*Vanuit Okegem kan je inpikken in de fietslus van Aalst:
"In het spoor van de Christene Volkspartij".*

Daens in Denderland Fietsroutes

Priester Daens was niet enkel thuis in Aalst, maar in de volledige Denderstreek!

Drie fietsroutes brengen je naar de belangrijkste erfgoedlocaties die het verhaal van het daensisme vertellen. Starten kan in Aalst, Haaltert en Ninove of je pikt halverwege de route aan in Denderleeuw. Je kan ook op eender welk punt op de route starten.

De fietsroute passeert aan 17 erfgoedborden in de Denderstreek. Zo worden onder meer de voorgeschiedenis van het daensisme en het verhaal van de Roelanders verteld. Ontdek vanop de fiets de verhalen van Aloïs De Backer en smid Lambrecht, van Hector Plancquaert en van de oprichting van de partij in Okegem, van kleine en grote daensisten...

Colofon

Deze publicatie kwam tot stand naar aanleiding van het project Daens in Denderland van Erfgoedcel Denderland en het Priester Daensfonds. Binnen dit project werden erfgoedborden in de hele regio geplaatst, die het bredere verhaal van het daensisme vertellen. In drie fietslussen worden deze borden aan elkaar gelinkt.

V.U.: Priester Daensfonds, Meuleschettestraat 30, 9300 Aalst

Redactie: Priester Daensfonds, Erfgoedcel Denderland

Vormgeving: Lieven Vandenbergh

Meer info: www.erfgoedceldenderland.be/daens

**Ontdek vanop de fiets het
verhaal van de daensistische
beweging met drie fietslussen
doorheen Denderland**

